

زمین برای میزبانی ۶VP آماده می‌شود/دنباله‌دارها، بزرگترین اجرامی که به "هیچ چیز" نزدیکند!

مدیر انجمن نجوم آماتوری ایران از نزدیک شدن یکی از دنباله‌دارها به زمین خبر داد و گفت: این دنباله‌دار در روزهای ۲۰ و ۲۱ آبان به نزدیکترین فاصله خود به زمین خواهد رسید و این شب‌ها در زمینه صورت فلکی "دو پیکر" (جوزا) در شرق آسمان، حدود نیمه شب دیده می‌شود.

مدیر انجمن نجوم آماتوری ایران از نزدیک شدن یکی از دنباله‌دارها به زمین خبر داد و گفت: این دنباله‌دار در روزهای ۲۰ و ۲۱ آبان به نزدیکترین فاصله خود به زمین خواهد رسید و این شب‌ها در زمینه صورت فلکی "دو پیکر" (جوزا) در شرق آسمان، حدود نیمه شب دیده می‌شود.

مهندس مسعود عتیقی مدیر انجمن نجوم آماتوری ایران در گفت‌وگو با ایسنا، گفت: دنباله داری که در سال ۱۹۶۹ میلادی (شهریور ۱۳۴۸ خورشیدی) توسط "چوریوموف" و "گراسیمنکو" از رصدخانه بخش اختر فیزیک آکادمی علوم قزاقستان کشف شد، با نام علمی "۶VP" شناخته می‌شود؛ هر چند که نام عمومی این دنباله دار به اسم دو کاشف آن (چوریوموف-گراسیمنکو) نیز معروف شده است.

وی با اشاره به منشأ این دنباله دار توضیح داد: هر چند "ابر اورت" (Oort cloud) در ورای منظومه خورشیدی، بیشتر منشأ اثر دنباله دارها محسوب می‌شود، ولی ۶VP که مدار آن توسط سیاره "برجیس" تغییر یافته، حدود ۶.۵ سال یک بار به گرد خورشید در گردش است و احتمالاً منشأ آن از کمربند سیارکی "کوئپر" در ورای سیاره نپتون بوده است.

عکسی از این دنباله دار در آسمان در نزدیکی خوشه M۳۵

عتیقی زمان نزدیک شدن این دنباله دار به زمین را در ساعت ۴ و ۲۰ دقیقه بامداد جمعه ۲۱ آبان ۱۴۰۰ ذکر کرد. مدیر انجمن نجوم آماتوری ایران با تأکید بر اینکه این دنباله دار در بامداد جمعه ۲۱ آبان در فاصله ۶۱ میلیون کیلومتری زمین قرار می‌گیرد، اظهار کرد: طی این شب‌ها در زمینه صورت فلکی "دو پیکر" در شرق آسمان حدود نیمه شب دیده می‌شود و تا ۱۹۳ سال دیگر یعنی سال ۱۵۹۳ خورشیدی به این مقدار به زمین نزدیک نخواهد شد.

مشخصات برای شناسایی دنباله دار

وی با اشاره به جزئیات ظاهری دنباله دار ۶VP گفت: این دنباله دار با قدر ۱۲ این شب‌ها می‌درخشد و به مرور درخشان‌تر شده و تا قدر نزدیک به ۹ در کمترین فاصله با زمین، درخشان خواهد شد؛ به نحوی که طی این شب‌ها با تلسکوپ‌های آماتوری قابل مشاهده بوده و در کمترین فاصله با زمین حتی با دوچشمی‌های نجومی امکان مشاهده این دنباله دار وجود دارد. عتیقی تأکید کرد: امکان رصد دنباله دار ۶VP با چشم غیرمسلح حتی در کمترین فاصله با زمین وجود نخواهد داشت. این فعال حوزه نجوم آماتوری اضافه کرد: این دنباله دار با دور شدن مهر تابان و زمین، کم نورتر خواهد شد، بنابراین فرصت مغتنمی برای رصدگران دنباله دارها و پدیده‌های جذاب نجومی فراهم است که طی این شب‌ها به ویژه در شبانگاه پنج شنبه ۲۰ آبان و بامداد جمعه ۲۱ آبان این دنباله دار را که شاید به اندازه دنباله دار "نتووایز" در سال گذشته پر نور نمی‌شود، رصد کنند، اما در هر حال این دنباله دار به نسبت درخشان و نزدیک به زمین در سال جاری خواهد بود.

سکونتگاه فعلی دنباله دار ۶VP

مدیر انجمن نجوم آماتوری با بیان اینکه این جرم آسمانی اکنون بین مدار سیارات بهرام و برجیس (مریخ و مشتری) قرار دارد، گفت: این سیاره در حال نزدیک شدن به زمین است.

موقعیت این دنباله دار در آسمان این شب‌ها در صورت فلکی دو پیکر (Gemini)

وی خاطر نشان کرد: این دنباله دار طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۶ توسط فضایی‌های "روزتا" متعلق به آژانس فضایی اروپا مورد مطالعه قرار گرفت و کشف ترکیبات آمینو اسیدها در هسته این دنباله دار که منجر به ساخت DNA می‌شود و همچنین ریزش بخشی از صخره سطح هسته کوچک این دنباله دار، طی سالیان اخیر بسیار خبرساز شده است.

ریزش بخشی از یک صخره در هسته این دنباله دار

پس از ریزش بخشی از یک صخره در هسته این دنباله دار

عتیقی اضافه کرد: صدها دنباله دار در اطراف منظومه خورشیدی ما در حال حرکت هستند که از هسته جامد متشکل از سنگ و یخ که به نسبت کوچک و کمتر از ۵۰ کیلومتر قطر دارد، به اضافه "گیسو" که از گازهای مختلفی چون "کربن"، "آمونیاک"، "متان" و ... تشکیل شده است، با نزدیک شدن به خورشید؛ ضمن افزایش قابل توجه سرعت دنباله دار (۱۳۵ هزار کیلومتر بر ساعت برای دنباله دار ۶VP)، بخش سومی پشت آنها شکل می‌گیرد که به "دم" یا "دنباله" مشهور است.

هسته دنباله دار ۶VP و فوران جت بخار از آن!

وی تأکید کرد: بدیهی است گازهای گیسو در "دم" نیز حضور داشته و بر اثر گرمای خورشید و همچنین اثرات خورشید بر گیسو، گازهای جدیدی در دنباله دیده می‌شود.

عتیقی، هر دنباله دار را دارای دو "دُم" توصیف کرد که یکی از آنها "دُم یونی" و دیگری "دُم غبار" است و ادامه داد: دنباله دار، گاهی تا ده‌ها میلیون کیلومتر در فضا کشیدگی دارند؛ از این رو در تعریف دنباله دارها گفته می‌شود که بزرگترین اجرامی هستند که به

"هیچ چیز" نزدیکند!

وی در این باره توضیح داد: این جمله به این معنا است که دنباله دارها اجرامی با حجم بسیار زیاد و جرم به نسبت کم هستند (چگالی کم).

غلط مصطلحی که برای دنباله دارها رایج است

مدیر انجمن نجوم آماتوری ایران با اشاره به برخی نامگذاری های اشتباه برای دنباله دارها، گفت: اطلاق "ستاره" دنباله دار اشتباه مصطلحی است که در مورد این اجرام به کار می رود؛ چرا که این اجرام با وجود دنباله، دنباله دار هستند و در رده ستارگان محسوب نمی شوند تا با این نام غلط، معرفی شوند.

شارژ آسمانی با یک بار عبور نجومی

وی اظهار کرد: عبور دنباله دار از نزدیکی زمین و خورشید موجب شارژ ذرات به جا مانده از دنباله که دیگر همراه دنباله دار نمی روند، شده و عامل ایجاد بارش های شهابی که در ایران قدیم به آنها "شخانه" می گفتند، خواهد شد. عتیقی دنباله دارهایی چون "هالی" در سال ۱۳۶۵، "هیل باب" در سال های ۱۳۷۵ و ۱۳۷۶ در نیمکره شمالی زمین و دنباله دارهای "مک نات" در سال ۱۳۸۶ و "لاجوی" در سال ۱۳۹۰ در آسمان نیمکره جنوبی را از جمله دنباله دارهای شناخته شده و مشهور معاصر نام برد.

عتیقی یادآور شد: از نظر مداری نیز دنباله دارها به ۳ گروه تقسیم بندی می شوند. یک دسته از آنها "کوتاه دوره" با کمتر از ۲۰ سال دوره چرخش به گرد خورشید (همچون دنباله دار ۶۷P) و دسته دیگر "میان دوره" که بین ۲۰ تا ۲۰۰ سال گردش آنها به دور خورشید به دانا می انجامد (همچون دنباله دار مشهور هالی، با حدود ۷۶ سال) است. وی دسته سوم دنباله دارها را "بلند دوره" دانست که دوره تناوب آنها بیش از ۲۰۰ سال است و برخی از آنها ۴۵۰۰ و حتی دربارۀ دنباله دار "تئووایز" که سال گذشته دیده شد، دوره تناوب آن به گرد خورشید ۶۷۰۰ سال بوده است.